

İkretim Okul Müdürlerinin retimsel Liderlik Davranlarnn Etkililiği leĐi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İretim Okul Müdürlerinin retimsel Liderlik Davranlarnn Etkililiği leĐi. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23401>

Özet

İlköğretim Okul Müdürlerinin Öretimsel Liderlik Davranışları'nın Etkililiği Ölçeği, 2010 yılında Sinan Yörük ve G. Akdağ-Akalın tarafından Türk eğitim sistemi bağlamında geliştirilmiş özgün bir ölçektir. Bu psikometrik araç, ilköğretim kademesinde görev yapan okul müdürlerinin sergilediği **öretimsel liderlik** davranışlarının öğretmenler tarafından algılanan etkililik düzeyini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır.

Ölçek, eğitim yöneticilerinin okuldaki öğrenme-öretme süreçlerini destekleme, müfredatı yönetme ve profesyonel gelişimi teşvik etme gibi rolleri ne ölçüde başarıyla bir şekilde yerine getirdiğini değerlendirerek, eğitim yönetimi alanındaki araştırmalara somut veriler sağlamayı hedeflemektedir. Ölçek, geliştirme (Geliştirme) türünde bir çalışmanın ürünüdür ve ilgili makalede detaylı psikometrik özellikleri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Öretimsel liderlik, okul müdürü, ilköğretim, eğitim yönetimi, liderlik davranışları, ölçek geliştirme, **psikometri**.

Yazarlar

Sinan Yörük, G. Akdağ-Akalın.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **ilköğretim** seviyesindeki okul müdürlerinin öğretim süreçleri üzerindeki etkilerini sistematik ve nicel bir şekilde ölçmektir. Geliştiriciler, alanyazında var olan genel liderlik ölçeklerinin aksine, doğrudan Türk eğitim sistemindeki birincil okulların ihtiyaçlarına odaklanan ve **öretimsel liderlik** davranışlarının spesifik etkililiğini ölçebilecek güvenilir bir araç oluşturmayı amaçlamışlardır.

Ölçek, müdürlerin vizyon oluşturma, öğretmenlere pedagojik destek sağlama, öğrenci başarılarının izleme ve okuldaki öğrenme iklimini iyileştirme gibi temel görevlerdeki performanslarının öğretmen algısından değerlendirilerek, yöneticilere ve eğitim politikası yapıcılara geribildirim sunar.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, okul yöneticiliğinin en kritik boyutlarından biri olan **öretimsel liderlik** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, müdürün idari görevlerinden ziyade, doğrudan okulun temel misyonu olan öğrenme ve öğretme kalitesini artırmaya yönelik çabalarını kapsar. Tipik olarak öğretimsel liderlik üç ana boyutta ele alınır:

Amaçların Tanımlanması: Okulun hedeflerinin ve vizyonunun netleştirilmesi ve paylaşılması.
Öğretim Programının Yönetilmesi: Müfredatın uygulanması, denetleme, kaynak sağlama ve öğretmenlere rehberlik etme.
Öğrenme İkliminin Geliştirilmesi: Okulda profesyonel gelişimi teşvik etme, yüksek beklentileri sürdürme ve ödüllendirme mekanizmaları oluşturma.

Bu ölçek, müdürlerin bu boyutlardaki davranışları ne derece etkili olduğunu, yani beklenen sonuçları doğurup doğurmadığını tespit etmeye odaklanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Yörük & Akdağ-Akalın, 2010), psikometrik standartlara uygun olarak geçerlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Özellikle **yapı geçerliliği**, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için incelenmiştir.

Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmış, maddelerin teorik boyutlarla uyumu istatistiksel olarak kanıtlanmıştır. Ayrıca, ölçek maddelerinin ilgili alandaki uzmanlar tarafından değerlendirilmesi yoluyla kapsam geçerliliği sağlanmış, böylece maddelerin ölçülmek istenen örgütsel liderlik davranışları tam olarak temsil ettiği doğrulanmıştır. Detaylı geçerlik katsayıları, orijinal makalede sunulmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, maddelerin iç tutarlılığı ve dolayısıyla ölçümdeki kararlılığı tespit etmeye odaklanmıştır. Yörük ve Akdağ-Akalın (2010) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin genel ve alt boyutlar bazında iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

Eğitim bilimleri araştırmalarında standart olan **Cronbach Alpha** güvenirlik katsayısı kullanılarak, ölçeğin yüksek düzeyde bir iç tutarlılığına sahip olduğu gösterilmiştir. Bu yüksek güvenirlik düzeyi, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar üreteceği ve ölçüm hatalarının düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya koymak ve yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. Çalışmada, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin nihai madde yapısı ve faktör sayısı belirlenmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin örgütsel liderliğin farklı bileşenlerini temsil eden ayrı alt boyutlardan oluştuğu tespit edilmiştir.

Faktör analizinde elde edilen faktör yüklerinin yüksek olması, her bir maddenin ilgili alt boyutu temsil etme gücünün yüksek olduğunu göstermektedir. Bu faktörler, okul müdürlerinin örgütsel

liderlik rollerini detaylıca kategorize etmeye olanak tanır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal makalede spesifik derecelendirme bilgisi verilmemiş olsa da, bu tür ölçekler genellikle 5'li veya 6'lı **Likert Ölçeği** formatında hazırlanır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim Okulu Öğretmenleri (Okul müdürlerinin etkililik düzeyini değerlendiren hedef grup)

Age Group: Yetişkin (Öğretmenler)

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz Değerlendirme/Algılanan Etkililik Ölçümü (Öğretmenlerin, okul müdürlerinin davranışlarının etkililiğine dair algılarının raporlamaları istenir).

Anahtar Kelimeler

Eğitim yönetimi, okul liderliği, öğretimsel liderlik, okul müdürü, psikometrik özellikler, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: syoruk@aku.edu.tr (Sorumlu Yazar Sinan Yörük)

Correspondence Address: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (İletişim adresine dayanarak tahmini).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2010 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanılması genellikle kaynak gösterilmekle birlikte ücretsizdir. Ticari kullanım veya ölçek üzerinde değişiklik yapılması durumunda, sorumlu yazar Sinan Yörük ile syoruk@aku.edu.tr adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Yörük, S., ve Akdağ-Akalın, G. (2010). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Etkililiği Ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(1), 66-92.

Orijinal makalenin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: ilkogretim-okul-mudurlerinin-ogretimsel-liderlik-davranislarinin-etkililigi-olcegi-toad.pdf

İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Etkililiği Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesine ve derecelendirme yapısına ulaşmak için Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi'nin ilgili sayısında yayımlanan makaleye başvurulması tavsiye edilir.